

Mange utviklingshemmede trenger hjelp hele livet, og kanskje i flesteparten av døgnetimer. Mange får hjelp over lang tid av de samme menneskene. Nettopp dette er noe av det som kjennetegner relasjonene mellom utviklingshemmede og deres hjelpere i hverdagen. I motsetning til andre helseprofesjoner som for eksempel en lege, der en halv time på legekantoret utgjør rammen for samhandlingen, en sykepleier som har sine faste oppgaver eller en fysioterapeut som er innom en time eller to i uken.

Ann Cecilie Hjelm skriver om «De lange relasjonene» i dette nummeret av SOR Rapport. Teksten har fått meg til å tenke på fordeler og ulemper ved slike langvarige stabile relasjoner. Vi har kanskje lett for å tenke at nye koster feier best, at nyansatte eller nyutdannede kan bringe nytt liv inn i tjenestetilbud der størknete rutiner kan ha ført den enkelte tjenestemottaker inn i en bakevje utviklingsmessig sett. Uttalelsen: «Slik har vi alltid gjort det» gir opplevelsen av en personalgruppe som er gått trett og ikke tar inn over seg nye tilnærminger og en ideologi der selvbestemmelse og myndiggjøring står i fokus.

Samtidig står andre verdier på spill. Gjenkjennelse, rutiner og forutsigbarhet utgjør grunnvollen i livet for de fleste av oss. Det vante har også verdi - ikke minst som en forutsetning for trygghet og tilhørighet. De Lillos synger: «Vi skal synge gamle sanger om igjen..... og vi skal snakke sammen om de samme gamle ting» Mye av det gode i livet handler om nettopp det - å gjøre de samme tingene, sammen med de samme menneskene, de menneskene en kjenner, om og om igjen.

Vi vet at stor turnover i en personalgruppe, der et utall tjenesteytere går ut og inn av et bofellesskap i løpet av en måned tid er uheldig. Det fører til brutte bånd og overfladiske relasjoner. Noen ganger virker det som om vi også synes det er uheldig dersom de samme menneskene arbeider med de samme brukerne i tiår etter tiår. På fagspråket snakker vi for eksempel om sementering av praksis. Og selvfølgelig vil lange relasjoner bære preg av sementering, det gjelder jo alle relasjoner. Men for mange utviklingshemmede utgjøres deres nære nettverk av offentlige ansatte hjelpere. Kan ikke mange av disse lange relasjonene få en betydning som nærmer seg det familiære? Hvor mange av oss andre bytter ut familiemedlemmer med jevne mellomrom?

I jakten på bedre tjenester skal vi også passe oss for at de vi skal hjelpe mister muligheten til å ha noen, og å være noen for noen over tid. De beste tjenestene vil nok være det som for den enkelte tjenestemottaker utgjør en god balanse mellom det kjente og trygge og det nye, spennende - og kanskje utviklende. ● ● ●

Sølvi

